

SAĞLIK BAKANLIĞI
TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BESLENME ve FİZİKSEL AKTİVİTELER DAİRE BAŞKANLIĞI

ÇÖLYAK HASTALIĞI

(Gluten Enteropatisi)

Karşılaşılan Güçlükler,

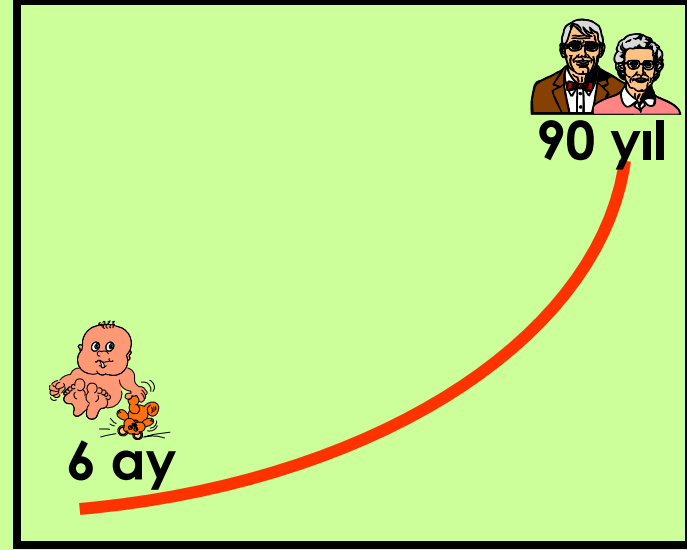
Yasal Düzenlemeler

ve Çözüm Önerileri

GÖRÜLME SIKLIĞI

- ❖ Hastalığın görüldüğü yaş sınırları oldukça geniş
- ❖ Kafkas, Ortadoğu ve Asyanın batı bölgelerindeki ülkeler de %1' in üzerinde

**ÜLKEMİZİ YANSITACAK BİR ÇALIŞMA
BULUNMAMAKTA OLUP; PLANLANMAKTADIR.**

GÖRÜLME SIKLIĞI

❖ ABD ve AVRUPA' da genel popülasyonda;

2.5-13 yaş arası 1/300-1/80

❖ Çocukluk yaş grubunda;

1.3/300

❖ Çeşitli kaynaklar;

1/500, 1/3000

**ULUSAL DÜZEYDE PREVELANSI BELİRLEYECEK
TARAMA PROGRAMLARINA İHTİYAÇ VARDIR**

ÇÖLYAK BUZDAĞI

Semptomatik
Çölyak Hastalığı

Mukozal lezyon

Sessiz
Çölyak Hastalığı

Normal mukoz

Latent
Çölyak Hastalığı

ÇÖLYAK HASTASI OLANLAR VE RİSK TAŞIYANLAR
TAHMİN EDİLEN SAYILARIN ÜZERİNDEDİR.

NEDENLER

Çevresel

Genetik

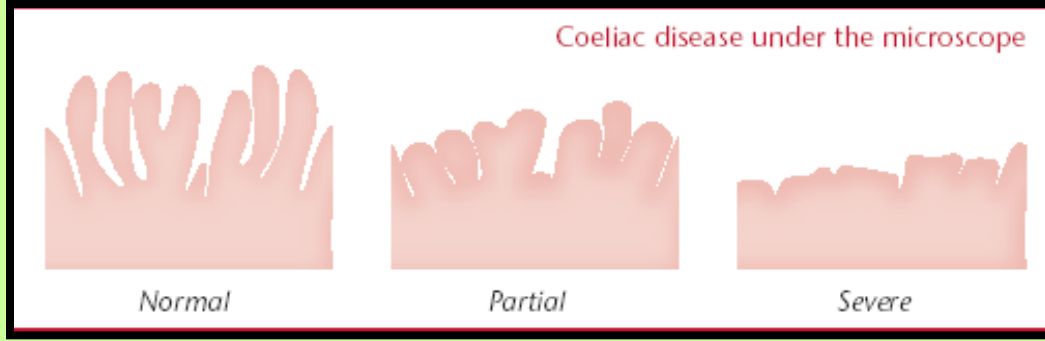
Beslenme

- Anne sütünün verilmemesi
- Kullanılan mamanın türü
- Günlük alınan gluten miktarı
- Tahıl tipleri
- Uzun süreli antibiyotik kullanımı

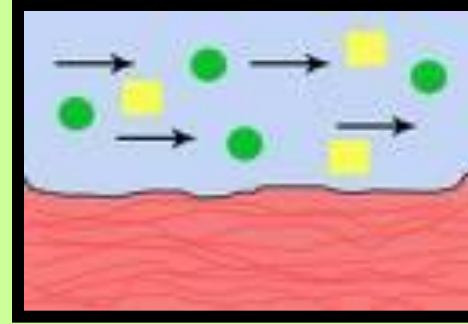
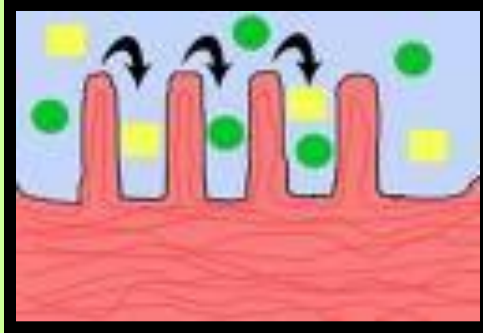
- Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Hastaneler
- Toplumun Beslenme Konusunda Bilinç.Çalışmaları
- Tedaviye Yönelik Hizmetler

Hastalığın farkına varılması, tanınması uygun tedavi ile birlikte diyet danışmanlığı hizmeti sunulması çok önemlidir.
Çölyak hastalığı konusunda daha fazla araştırma yapılmasına gerek vardır

HASTALIK İLERLEDİKÇE

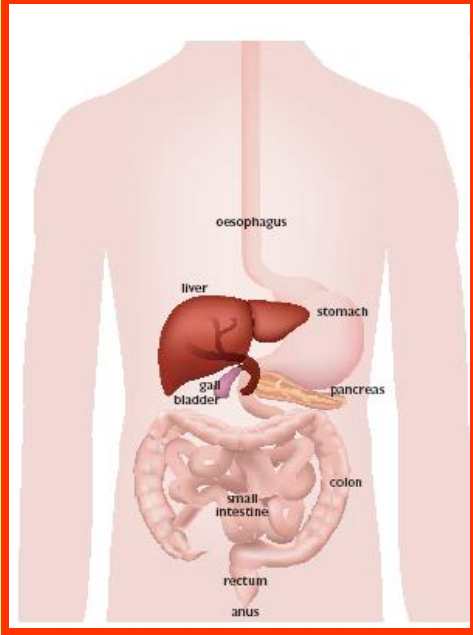

İncebarsak mukozası normal yapısını kaybeder.

DİYETTEN BUĞDAY, ÇAVDAR, ARPA ve YULAF ÜRÜNLERİ ÇIKARILMALIDIR.

KOMPLİKASYONLAR

- ❑ Malabsorbsiyon
- ❑ Büyüme geriliği
- ❑ Hipokrom mikrositer anemi
- ❑ Megoblastik anemi
- ❑ Kalsiyum ve K vitamini eksikliği
- ❑ Otoimmün hastalıkların prevelansında↑

MÜMKÜN OLDUĞUNCA HASTALIK ERKEN TEŞHİS EDİLMELİ ve DİĞER KOMPLİKASYONLAR İÇİN UYGUN TEDAVİYE BİR AN ÖNCE BAŞLANILMALI ve TAKİP EDİLMELİDİR.

TÜKETİLMEMESİ GEREKEN YİYECEKLER

• Buğday, yulaf, arpa ve çavdar unu ile yapılmış her türlü yiyecek

- Bulgur
- Soslar
- Makarna
- Şehriye
- Erişte
- Kuskus
- Bisküvi
- Simit
- Dondurma külahı
- Ekmek
- Tarhana
- Yarma
- İrmik
- Kraker
- Börek

- Çok yağ katılmış yiyecekler
- Unlu tatlılar
- Kek, pasta, çörek,
- Gofret
- Kurabiye,
- Çikolata, puding
- Hazır salça
- Ketçap
- Hazır çeşniler
- Puding
- Köfte içine katılan
- Hazır çorbalar
- Pasta
- Çörek
- Unkatılan çorbalar

ESAS TEDAVİ; DİYETTEN GLUTENİN ÇIKARILMASIDIR.
Gluten içermeyen gıdaların lisesi otoritelerce hazırlanmalı ,
her yıl güncellenmeli ve duyurulmalıdır. Ürün yelpazesi genişletilmelidir.

YASAL MEVZUAT

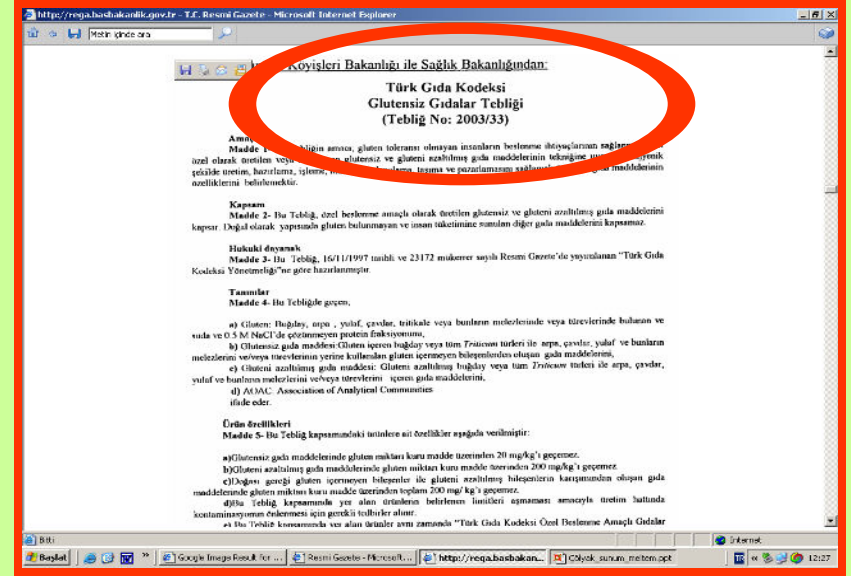

Türk Gıda Kodeksi
2003/33 No' lu

“Glutensiz Gıdalar Tebliği”

27.09.2003 tarih ve 27242

sayılı resmi gazete

“GLUTENSİZ GIDALAR” ın ithalat ve ürün izinleri
TARIM ve KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI tarafından verilmektedir.

TEDAVİ YARDIMINA İLİŞKİN UYGULAMA TEBLİĞİ

2005 MALİ YILI BÜTÇE UYGULAMA TALİMATI (Sıra No: 4-5-6)

...Çölyak hastalığında; özel formüllü un ve özel formüllü un içeren ürünler çocuk ve ya erişkin gastroenteroloji uzmanının yer aldığı sağlık kurulu Raporuna dayanılarak verilecektir. Tedavinin devamı için, **sağlık kurulu raporunda belirtilen kullanım süresi ve miktarlara uygun olarak tüm hekimlerce reçeteye yazılabilecek ve Bedeli katkı payı alınmaksızın Kurumlarca karşılanacaktır.**

2006 MALİ YILI BÜTÇE UYGULAMA TALİMATI (Sıra No: 4-5-6)

..., 15 yaşın altında olan hastalara bir aylık 2 kg' ı mamul(makarna), 250 gr.(çikolata,gofrt vb) olmak üzere toplamda **en fazla 5 kg 250 gr** olacak şekilde verilecektir. 15 yaş ve üzerinde olan hastalara bir aylık 2 kg' ı mamul olmak üzere toplamda **en fazla 5 kg** olacak şekilde verilecektir..... **Reçeteye yazılabilece ve unun 1 kg' ı için ödenecek azami tutar 5 YTL' yi geçmeyecektir...**

**EMEKLİ SANDIĞI ve SSK ÖDEMEKTE,BAĞ-KUR,
YEŞİL KARTLILAR TARAFINDAN KARŞILANMAMAKTADIR**

ERİŐİM

- Ankara
  - İzmir
  - İstanbul
- Büyükşehir Belediyelerince

DİĞER 79 İL ve KIRSAL?

- Serbest Piyasada;
  - 500 gr un ----- 13.5 YTL
  - Ekmek 300 gr ----- 7.5 YTL
  - Makarna 500 gr ----- 9 YTL

**ÖDENEN BEDEL 185 GR UNU
ANCAK KARŐILAMAKTADIR**

SAĞLIK BAKANLIĞINDA

Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğinin,

İlgili hükmünün uygulanmasında ortaya çıkan veya çıkması muhtemel sorunların tespiti ve gerekli düzenlemelerin yapılmasına yönelik olarak,

Bakanlığımız İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü tarafından Bakanlığımız Geri Ödeme Kurumları ve Mali Bakanlığı'nda çalışan hekim, eczacı ve diğer görevlileri başta olmak üzere, Üniversitelerin ilgili bilim dallarında konusunda uzman bilim adamlarının bulunduğu komisyonlarda, **teknik çalışmalara başlanılmıştır.**

Bu çalışmalarda firmaların, sektörün ve hastaların şikayetleri göz önünde bulundurulmaktadır.

TARTIŞILACAK KONULAR-I

Ülkemizde prevalans tam olarak biliniyor mu?

Ne tür tarama programlarına ihtiyaç var?

Tarama programlarının maliyet-etkinliği nedir?

Halkımız bu hastalığı yeterince tanıyor mu?

Besinlerin üzerinde yer alan etiket bilgileri yeterli mi?

Güvenilir mi?

TARTIŞILACAK KONULAR-II

Hasta bireyler hayati önem taşıyan diyet ürünlerine kolayca ve yeterince ulaşabiliyor mu?(Bağkur,Emekli Sandığı,SSK)

Bütçede diyet ürünlerine getirilen kısıtlamalar daha sonra tedavi giderlerini arttırıp daha fazla mali yüke neden olmakta mıdır?

Merkez ve taşrada danışmalık hizmetleri yeterli mi?

Hastalığın psiko-sosyal boyutu tartışılmakta mıdır?

Sektörlerarası işbirliği yeterli mi?(NGO, Kamu, Özek Sektör vs)

TARTIŞILACAK KONULAR-III

- AVRUPADA OLDUĐU GİBİ BU HASTALIK GRUBUNUN ENGELLİ GRUBUNDA YER ALMASI
- BELEDİYELERCE ÜRETİLEN GLUTENSİZ UNUN TÜKETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR
- HEYET RAPORLARININ HER YIL YENİLENMESİ YERİNE BU SÜRENİN ÖMÜR BOYU GEÇERLİ OLMASI VEYA UZATILMASI
- ÜRÜN ÇEŞİTLİLİĞİNİN ARTIRILMASI
- KDV ORANLARININ YÜKSEKLİĞİ
- TOPLU BESLENME SİSTEMLERİNDE YAŞANILAN GÜÇLÜKLER (Örn. Askerlik ve Okul)

